

Voorstel van resolutie

teneinde een specifiek stelsel van schadevergoeding te creëren voor schadelijke neveneffecten van de door de overheid verplichte en aanbevolen vaccinaties

Ingediend door mw Dominiek Sneppe, dhr Steven Creyelman en dhr Ortwin Depoortere

Toelichting

De massale vaccinaties tegen bepaalde infectieziekten zoals polio, pokken of mazelen, hebben ontegensprekelijk hun vruchten afgeworpen. Waar ruim een eeuw geleden nog een op de zes kinderen voor het zesde levensjaar overleed, meestal aan een infectieziekte, is dat nu een zeldzaamheid geworden.

Maar bepaalde inenting kunnen ook schade veroorzaken. Het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek heeft dat in zijn advies nr. 64 van 14 december 2015 betreffende de ethische aspecten van de vaccinatieverplichting bevestigd (p. 11). Het meest uitgebreide cijfermateriaal over nevenwerkingen bij vaccinaties komt uit de VS, waar het Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS) bestaat.

De overheid die een vaccinatie impliciet dan wel expliciet verplicht gesteld heeft, is thans voor de schade aansprakelijk wanneer bewezen wordt dat zij een fout heeft begaan door de vaccinatie verplicht te stellen en dat die fout in oorzakelijk verband staat met de veroorzaakte schade.

De artikelen 1382 en 1383 van het oud Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op de schade door een verplichte inenting veroorzaakt, zoals vastgesteld in het Koepokinentingsarrest in de zaak Houben (Cass; 26 april 1963, Pas., 1963, I, 905; R.C.J.B., 1963, 116; R.W., 1963 – 1964, 287; zie J. DELVA, Civielrechtelijke aspecten van de overheidsaansprakelijkheid, R.W., 1977 – 1978, 2344). In verband met dit arrest werd geschreven: “Als gevolg van een koepokinenting in 1946 werd een meisje verlamd en leed zij aan een geestesziekte. Door de inenting te verplichten, meenden de ouders dat de overheid aansprakelijk was. De overheid werd gemachtigd door de gezondheidswet van 1 september 1945 om maatregelen te nemen om besmettelijke ziekten te voorkomen of te bestrijden. Deze regelgeving houdt volgens het Hof van Cassatie echter niet in dat de uitvoerende macht ontslagen is van haar verplichting om voorzichtig te werk te gaan in de zin van artikelen 1382-1383 BW. Dit heeft voor gevolg dat de overheid de zorgvuldigheidsnorm in acht moet nemen wanneer zij verordenend optreedt”¹

De heer Ernest Glinne (PS tot 1998, daarna Ecolo) diende destijds in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel in “ertoe strekkend een schadevergoeding te verlenen aan de kinderen die het slachtoffer zijn van een verplichte vaccinatie” (Stuk 786, zittingsjaar 1975-1976²). In zijn toelichting stelde de indiener: “Het is normaal en noodzakelijk dat ook de Belgische Staat zijn verantwoordelijkheid opneemt tegenover kinderen die het slachtoffer zijn van de verplichte vaccinatie. De schadevergoeding moet niet alleen aan de toekomstige slachtoffers, maar ook aan de kinderen die sinds het invoeren van de verplichte inenting nadeel geleden hebben (...) toegekend worden.”

In zijn wetsvoorstel viseerde de heer Glinne zowel de op 5 maart 1946 ingevoerde verplichte koepokinentingen als de verplichte inenting tegen de kinderverlamming (poliomyelitis).

Een koninklijk besluit van 2 december 2015 verlengt tot 31 december 2026 de opschorting van de verplichte vaccinatie tegen pokken aangezien de uitroeiing van de pokken officieel werd afgekondigd

---

¹ S. MAENHOUT, Softenon Case Study. Aansprakelijkheid voor gebrekkige medicijnen, masterproef in de rechten, 2012 – 2013, nr. 184, p. 57.

² <https://www.dekamer.be/digidoc/OCR/K2019/K20191848/K20191848.PDF>

en bevestigd door de WHO. Maar tijdens de inentingscampagne overlijden in de Verenigde Staten ieder jaar 6-7 personen ten gevolge van de pokkenvaccinatie.³

De vaccinatie tegen poliomyelitis werd in België in 1958 voor het eerst aanbevolen en in 1967 wettelijk verplicht. In geval van niet-inenting met het polio vaccin kan je als ouder een straf oplopen, bepaald in art. 5 van de Gezondheidswet van 1 september 1945 :*“De inbreuken op de bepalingen van deze wet en op de reglementen, uitgevaardigd om de uitvoering er van te verzekeren, worden gestraft met een geldboete van 26 tot 100 frank en met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand, of met een van deze straffen. Bij hervalling binnen de twee jaren na de laatste veroordeling, kunnen deze straffen tot het dubbel worden opgevoerd.”* Alhoewel de polio vaccins inderdaad hun nut hebben bewezen, kunnen ze in zeldzame gevallen ernstige bijwerkingen veroorzaken. Voor het zgn ‘Sabin vaccin’ gaat het om drie gevallen per miljoen vaccins.

Daarnaast zijn er echter ook andere vaccinaties die weliswaar niet expliciet verplicht worden gesteld, dan wel impliciet. Zo dienen baby’s of jonge kinderen het basisvaccinatieplan te doorlopen, willen ze toegang krijgen tot crèches van bv het ONE. We denken daarbij aan de vaccins tegen bof, kinkhoest (pertussis), mazelen, rode hond (rubella), tetanus, enzoverder⁴. De vaccins tegen bof, rode hond en mazelen worden gecombineerd in één BMR-vaccin. Een vrij heftige maar gelukkig zeldzame reactie op het BMR-vaccin is ernstige huiduitslag gecombineerd met hoge koorts en blaren⁵. Die hoge koorts kan in uitzonderlijke gevallen dan weer nefaste gevolgen hebben voor een baby.

Kortom: alhoewel heel wat vaccins hun nut hebben bewezen, kunnen ernstige bijwerkingen helaas nooit volledig worden uitgesloten.

Wanneer het slachtoffer van de vaccinatie de fout van de overheid niet kan bewijzen, kan het in bepaalde gevallen bij de Raad van State een eis “tot herstelvergoeding voor buitengewone, morele of materiële schade, veroorzaakt door een administratieve overheid” indienen (artikel 11 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State). De Raad van State doet dan uitspraak “naar billijkheid en met inachtneming van alle omstandigheden van openbaar en particulier belang” (zelfde artikel 11).

Vandaag bevinden we ons in een situatie waarbij de overheid expliciet, dan wel impliciet bepaalde inenting verplicht stelt – niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen.

Zo voorziet het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij blootstelling aan biologische agentia op het werk een verplichte vaccinatie van werknemers die zijn blootgesteld aan diverse besmettingsrisico's (tuberculose, hepatitis). Er is ook een verplichte vaccinatie van de reiziger tegen bepaalde ziekten voorzien ingevolge het Internationaal Sanitair Reglement dat voor ons land in werking trad door het koninklijk besluit van 29 oktober 1964 betreffende de gezondheidspolitie van het internationaal verkeer. De toegang tot het grondgebied kan dan worden voorbehouden aan hen die het vereiste vaccinatiebewijs kunnen voorleggen.

Tenslotte dient ook gewezen te worden op de op heden quasi-verplichte corona-vaccinaties. Quasi-verplicht omdat wie zich niet laat inenten niet meer volwaardig mag participeren aan de samenleving. Nochtans blijken deze corona-vaccinaties op korte termijn niet steeds zonder risico te zijn, en is het nog onduidelijk wat de eventuele gezondheidsconsequenties op middellange en lange termijn zullen zijn.

Het European Medicines Agency (EMA) noteerde half november 2021 reeds meer dan een miljoen gevallen van medische reactie op de vaccinatie (435.779 na Pfizer BioNTech vaccin, 373.285 na AstraZeneca vaccin, 117.243 na Moderna vaccin, 27.694 na Janssen vaccin); waarvan 75.000 personen

---

³ <https://scientias.nl/vaccineren-levensgevaarlijk-levensreddend/>

⁴ <https://www.vlaanderen.be/basisvaccinaties-voor-kinderen-en-jongeren>

⁵ <https://www.thuisvaccinatie.nl/vaccinaties/bmr-vaccinatie/bijwerkingen>

ten gevolge van het Pfizer vaccin ernstige en blijvende neurologische schade opliepen, en meer dan 5.000 personen overleden⁶

Het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek schreef in zijn advies nr. 64 van 14 december 2015⁷: *“Aangezien het gaat om een verplichte inenting stelt de vraag zich welk aansprakelijkheidsstelsel van toepassing is in geval van een schadelijk neveneffect voor de gevaccineerde persoon. Naast de strafrechtelijke aansprakelijkheid kan het burgerrechtelijke stelsel dat uitgaat van het bestaan van een fout of het stelsel van foutloze aansprakelijkheid toepassing vinden naar gelang van de situatie.*

Wanneer er sprake is van fout, die dient te worden aangetoond door diegene die het vaccin kreeg toegediend, kunnen twee eventualiteiten onderscheiden worden: - ofwel fout in hoofde van de overheid die de vaccinatie beval zonder de nodige voorzichtigheid aan de dag te hebben gelegd; - ofwel fout bij het toedienen van het vaccin door de beroepsbeoefenaar. Daarnaast dient diegene die het vaccin kreeg toegediend ook nog het oorzakelijk verband tussen deze fout en de schade die hij/zij ondervindt te bewijzen.

In een stelsel van vergoeding zonder fout kan de benadeelde persoon zich beroepen op de wet van 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg. Deze geldt vanaf een bepaalde schadedrempel. Het medisch ongeval mag niet voortvloeien uit de toestand van de patiënt en dient voor de patiënt abnormale schade met zich mee te brengen. De schade is abnormaal wanneer ze zich niet had moeten voordoen rekening houdend met de huidige stand van de wetenschap, de toestand van de patiënt en zijn/haar objectief voorspelbare evolutie.

Anderzijds kan deze persoon zich beroepen op de wet van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken, mits het gebrek aan het vaccin te bewijzen alsook het verband tussen dit gebrek en de door hem/haar geleden schade.

Tenslotte kan de Raad van State, uitspraak doend naar billijkheid, een vergoeding toekennen voor uitzonderlijke schade die veroorzaakt werd door een administratieve overheid (art. 11 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State). Dit wordt geïllustreerd door een arrest van het Hof van Cassatie van 28 november 1997 inzake verplichte vaccinatie en een ernstige en uitzonderlijke schade die niet werd vergoed op basis van aansprakelijkheid voor fout [29: Pas., 1997, p. 1251 e.v.]”

De conclusie van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek is dan ook zeer duidelijk: “Wanneer het gaat om een verplichte of door de overheid aanbevolen maatregel verdient het aanbeveling dat de wetgever de vergoeding van schadelijke neveneffecten beter zou regelen. Wanneer de gemeenschap meent zich te moeten beschermen door middel van een vaccinatie is het vanuit rechtvaardigheids- en solidariteitsoverwegingen maar logisch dat zij ook de vergoeding op zich neemt wanneer één van haar leden schade lijdt ingevolge een ongewenst neveneffect. Een specifiek stelsel van schadevergoeding zou hier welkom zijn.”

De overheid die een inenting verplicht stelt moet volgens de indieners van dit voorstel, zelfs wanneer de verplichting alleen geldt voor een bepaalde (beroeps)categorie van personen, objectief aansprakelijk zijn voor de schade die door de vaccinatie werd veroorzaakt of met vrij grote waarschijnlijkheid werd veroorzaakt. De overheid mag niet opwerpen dat de schadelijder zich niet had moeten laten vaccineren indien hij bijvoorbeeld tijdig voor een ander beroep zou hebben gekozen.

---

⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0475_EN.html#_edn1

⁷

https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/advies_64_vacc_verplichting.pdf

De overheid is eveneens objectief aansprakelijk te stellen wanneer de vaccinatie onrechtstreeks verplicht wordt gesteld, doordat men bijvoorbeeld de bewegingsvrijheid of een andere vrijheid of enig ander recht van niet-gevaccineerde Rijksinwoners binnen de grenzen van het Rijk op enigerlei wijze beperkt; doordat personen zonder welbepaalde vaccins de toegang tot bepaalde beroepen of instellingen worden ontzegd, enzoverder.

Met dit Voorstel van Resolutie vragen de indieners dat de federale regering de aanbeveling van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek ter harte zou nemen en in de praktijk zou omzetten.

Voorstel van resolutie

De Kamer van volksvertegenwoordigers,

- Overwegende dat bepaalde inenting langdurige of permanente schadelijke neveneffecten kunnen veroorzaken;
- Gelet op de huidige bijzonder omslachtige procedures voor het bekomen van schadevergoedingen voor slachtoffers van schadelijke neveneffecten van verplichte vaccinaties;
- Gelet op het feit dat de zogenaamde 'poliovaccinatie' in dit land verplicht is voor alle kinderen;
- Gelet op het feit dat heel wat andere vaccinaties expliciet dan wel impliciet verplicht worden, of van overheidswege worden 'aanbevolen';
- Overwegende dat de overheid die een inenting verplicht stelt, zelfs wanneer de verplichting alleen geldt voor een bepaalde categorie van personen, objectief aansprakelijk is voor de schade die door de vaccinatie werd veroorzaakt of met vrij grote en aantoonbare waarschijnlijkheid werd veroorzaakt;
- Overwegende dat het niet ondenkbaar is dat bepaalde overheden contracten hebben gesloten met farmabedrijven waarbij in ruil voor vaccins de overheden de farmabedrijven exonereerden voor elke vorm van aansprakelijkheid aangaande de werking dan wel potentiële nefaste gevolgen ingevolge het toedienen van hun vaccin;
- Gelet op de duidelijke conclusie van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek dat stelt dat wanneer het gaat om een verplichte of door de overheid aanbevolen maatregel het aanbeveling verdient dat de wetgever de vergoeding van schadelijke neveneffecten beter zou regelen;
- Gelet op de duidelijke conclusie van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek dat stelt dat wanneer de gemeenschap meent zich te moeten beschermen door middel van een vaccinatie, het vanuit rechtvaardigheids- en solidariteitsoverwegingen maar logisch is dat zij ook de vergoeding op zich neemt wanneer één van haar leden schade lijdt ingevolge een ongewenst neveneffect;
- Overwegende dat een specifiek stelsel van schadevergoeding hieromtrent noodzakelijk is;

Vraagt de federale regering:

- Te erkennen dat de overheid die een inenting expliciet dan wel impliciet verplicht stelt of aanbeveelt, zelfs wanneer de verplichting of aanbeveling slechts geldt voor een bepaalde categorie van personen, objectief aansprakelijk is voor de schade die door de vaccinatie werd veroorzaakt of met vrij grote waarschijnlijkheid werd veroorzaakt;
- Een duidelijk stelsel van schadevergoedingen uit te werken voor slachtoffers of hun nabestaanden die lijden onder ernstige en/of langdurige negatieve gevolgen van een door de overheid verplichte dan wel aanbevolen vaccinatie.

